

C.5 Skilmálar um skerðingar og skömmutun rafmagns

0. Breytingar frá fyrri útgáfu

Hér er um frumútgáfu að ræða.

1. Inngangur

- 1.1 Skilmálar þessir eru settir á grundvelli raforkulaga nr. 65/2003 með síðari breytingum, og reglugerðum nr. 513/2003 um kerfisstjórnun í raforkukerfinu og nr. 1048/2004 um gæði raforku og afhendingaröryggi með síðari breytingum.
- 1.2 Skilmálar þessir hafa verið staðfestir af ráðherra sbr. 6 mgr. 9. gr. raforkulaga.

2. Skilgreiningar

Eftirfarandi skilgreiningar gilda fyrir skilmála þessa:

- 2.1 *Bilun* er það ástand þegar eining í raforkukerfinu fer úr rekstri eða hefur takmarkaða getu til að sinna hlutverki sínu.
- 2.2 *Flutningskerfi* er raflínur og mannvirki þeim tengd sem nauðsynleg eru til að flytja raforku frá virkjunum til stórnottenda og til dreifiveitna á þeim afhendingarstöðum sem taldir eru upp í viðauka raforkulaga nr. 65/2003 með síðari breytingum. Það nær frá háspennuhlið stöðvarsþenna virkjana sem tengjast því, sbr. 3. mgr. 5. gr. raforkulaga, að háspennuhlið aðveisitusþenna stórnottenda eða dreifiveitna.
- 2.3 *Jöfnunarorkuverð* er markaðsverð á jöfnunarorku. Öll frávik frá áætlun eru gerð upp á jöfnunarorkuverði. Jöfnunarorkuverð er fast fyrir hverja klukkustund.
- 2.4 *Kerfisöngur* (flöskuháls) eru þær aðstæður þegar flutningsgeta flutningsvirkis eða hluta flutningskerfis er ófullnægjandi, þannig að takmarka þurfi orkuflutning.
- 2.5 *Ótryggt rafmagn* á við raforkunotkun sem Landsneti er heimilt að láta skerða samkvæmt skilmálum viðkomandi vinnslufyrirtækis um sölu ótryggðs rafmagns.
- 2.6 *Reglunarafl* er það afl sem Landsnet nýtir til að jafna frávik milli áætlaðrar og raunverulegrar heildaraflnotkunar í raforkukerfinu.
- 2.7 *Reglunaraflsmarkaður* er innkaupsmarkaður Landsnets fyrir reglunarafl.
- 2.8 *Reglunaraflstrygging* nefnist það þegar Landsnet gerir samning við vinnslufyrirtæki um að það bjóði yfir ákveðin tímabil ákveðið lágmark reglunarafls innan tilgreindra afl- og verðmarka á reglunaraflsmarkaðnum. Reglunaraflstrygging tryggir lágmarks framboð á reglunaraflsmarkaði.
- 2.9 *Reiðuafli* á við um það afl sem vinnslueining með sjálfvirkri tíðnireglun getur framleitt til viðbótar án fyrirvara. Reiðuaflið er skilgreint við 50 Hz tíðni og á við um vinnslueiningar sem framleiða raunafl inn á net þá stundina.
- 2.10 *Rekstrartruflun* er sjálfvirk útleysing, handvirkta rof sem ekki er áætlað eða misheppnuð innsetning eftir bilun í raforkukerfinu.
- 2.11 *Skerðanlegur flutningur* á við raforkunotkun sem Landsneti er heimilt að láta skerða vegna þeirra tilvika sem tilgreind eru í gr. 5.1 í skilmálum um skerðanlegan flutning. Skömmutun skv. 9. mgr. 9 gr. raforkulaga er hér undanþegin.
- 2.12 *Skerðing* er rof eða tímabundin takmörkun á raforkuafhendingu til notanda og er hún annað hvort sjálfvirk eða handvirk. Sérstakur búnaður í raforkukerfinu veldur sjálfvirkri skerðingu

fari tíðni eða spenna undir viss mörk eða vegna álagstakmarkana. *Handvirk skerðing* er framkvæmd af Landsneti eða af dreifiveitu hvenær sem Landsnet óskar þess.

- 2.13 *Skömmtu* er rof eða tímabundin takmörkun á raforkuafhendingu til notanda vegna ófyrirséðra og óviðráðanlegra atvika sbr. 9 mgr. 9. gr. raforkulaga.
- 2.14 *Stórnottandi* er notandi sem notar á einum stað a.m.k. 14 MW afl með árlegum nýtingartíma 8000 stundir eða meira.
- 2.15 *Tímabundnar flutningstakmarkanir* eru kerfisöngur sem hafa ekki verið skilgreindar sem varanlegar flutningstakmarkanir og eru ekki afleiðing rekstartruflana.
- 2.16 *Uppreglun* á við þörf fyrir jákvætt reglunarafl, þ.e. það afl sem þarf að bæta inn á kerfið þegar raunnotkun er meiri en áætluð notkun í raforkukerfinu í heild.
- 2.17 *Varaafl* á við aflgetu tiltækjar virkjunar, sem ekki er fösuð við raforkukerfið, en hægt er að ræsa, fasa við kerfið og nýta að fullu innan ákveðinna tímamarka eftir að beiðni er send.
- 2.18 *Varanlegar flutningstakmarkanir* eru kerfisöngur sem er viðvarandi á ákveðnum stað af kerfislegum ástæðum og eru ekki afleiðing rekstrartruflana.
- 2.19 *Vinnsluáætlun* vinnslufyrirtækis skal innihalda tölulegar upplýsingar um fyrirhugaða framleiðslu þeirra virkjana þess sem hafa 7 MW aflgetu eða meira. Vinnsluáætlun er gerð fyrir einn dag í senn, klukkustund fyrir klukkustund.
- 2.20 *Vinnslufyrirtæki* er fyrirtæki sem stundar vinnslu á raforku eða hefur fengið virkjunarleyfi.
- 2.21 *Umframeftirspurn* á við það ástand flutningskerfisins þegar samanlögð framleiðsla, samkvæmt vinnsluáætlunum, að viðbættu því afl sem boðið er á reglunarafslmarkaði, er lægra en raunveruleg heildarnotkun.

3. Almennt

- 3.1 Landsnet sinnir lögbodiðni skyldu sinni að tryggja öruggan rekstur og stöðugleika flutningskerfis meðal annars með því að setja reglur um skömmtu sbr. 9 mgr. 9. gr. raforkulaga nr. 65/2003 með síðari breytingum og sbr. 4., 5., og 6. gr. reglugerðar nr. 513/2003 um kerfisstjórnun í raforkukerfinu. Í ljósi lögbundinna skyldna Landsnets er því nauðsynlegt að skerða og skammta rafmagn við ákveðnar kringumstæður eins og nánar er kveðið á um í skilmálum þessum.
- 3.2 Aðgerðir Landsnets er lúta að skerðingum og skömmtu eru einkum vegna (i) aforskorts eftir truflanir í flutningskerfinu, (ii) aforskorts eftir truflanir í vinnslukerfinu og vegna umframeftirspurnar og (iii) svæðisbundinna takmarkana á flutningsgetu.
- 3.3 Landsnet setur upp undirtíðni- og undirspennuvarnir til að tryggja öruggan rekstur flutningskerfisins. Varnir þessar valda sjálfvirkri skerðingu álags hjá viðskiptavinum við ákveðnar kerfislegar aðstæður. Reglur þar að lútandi eru teknar fyrir í kafla 7 í skilmálum þessum.

4. Skerðing og skömmtu vegna aforskorts eftir truflanir í flutningskerfi

- 4.1 Landsnet hefur eftirfarandi heimildir til að mæta aforskorti eftir truflanir í flutningskerfinu og þeim er beitt í þessari röð:
 - (1) Skerðing á ótryggðu rafmagni og á skerðanlegum flutningi og nýting skerðingarheimilda hjá stórnottendum, sbr. gr. 4.2.
 - (2) Nýting reglunarafls, sbr. gr. 4.3.
 - (3) Hámörkun framleiðslu hjá vinnslufyrirtækjum, sbr. gr. 4.4.
 - (4) Framleiðsla með varaafli, sbr. skilmála C.3 um öflun og uppgjör vegna varaafls, ásamt nýtingu á fæðimöguleikum innan dreifikerfa í samráði við viðkomandi dreifiveitur.
 - (5) Skömmtu, sbr. gr. 4.5.
- 4.2 Skerðing á ótryggðu rafmagni og skerðanlegum flutningi er í samræmi við skilmála viðkomandi vinnslufyrirtækis og skilmála B.5 um skerðanlegan flutning. Skerðingar hjá stórnottendum eru í samræmi við samninga.

- 4.3 Nýting reglunarafls vegna truflana í flutningskerfi eða vinnslukerfi er skv. skilmálum B.3 um öflun reglunarafls og uppgjör jöfnunarorku.
- 4.4 Vinnslufyrirtæki skulu hámarka framleiðslu sína, óski Landsnet eftir því vegna truflana í flutningskerfi. Þau frávik frá áætlunum, sem verða vegna þessa, eru gerð upp á því jöfnunarorkuverði sem er í gildi hverju sinni.
- 4.5 Komi til þess að Landsnet þurfi að skammta skal leitast við að gera það hlutfallslega jafnt hjá öllum viðskiptavinum svo fremi, að kerfisöngur komi ekki í veg fyrir það. Viðkomandi viðskiptavinum er skyld að bregðast við beiðni Landsnets um skömmtu án tafar. Leitast skal við að tryggja raforku til þeirra fyrirtækja og stofnana sem veita almenningi bráðaþjónustu og tryggja öryggi borgara og allsherjarreglu.

5. Skerðing og skömmtu vegna afiskorts eftir truflanir í virkjunum og vegna umframeftirspurnar

- 5.1 Landsnet hefur eftirfarandi heimildir til að mæta afiskorti eftir truflanir í virkjunum og vegna umframeftirspurnar. Heimildunum er beitt í þessari röð:
 - (1) Nýting reglunarafls, sbr. gr. 4.3.
 - (2) Skerðing á ótryggðu rafmagni og skerðanlegum flutningi og nýting skerðingarheimilda hjá stórnottendum, sbr. gr. 4.2.
 - (3) Framleiðsla með varaafli, sbr. skilmála C.3 um öflun og uppgjör vegna varaafls.
 - (4) Hámörkun framleiðslu hjá vinnslufyrirtækjum, sbr. gr. 4.4.
 - (5) Skömmtu, sbr. gr. 4.5.

6. Skerðing vegna takmarkana á flutningsgetu

- 6.1 Skerðingar vegna takmarkana á flutningsgetu eru í samræmi við skilmála C.6 Skilmálar um flutningstakmarkanir.

7. Skerðing vegna undirtíðni- og undirspennu

- 7.1 Landsnet gerir samkomulag um útfærslu við stórnottendur og dreifiveitur vegna undirtíðni- og undirspennuvarna. Í slíku samkomulagi felst að sjálfvirkur búnaður skerði afhendingu til viðkomandi stórnottenda eða dreifiveitu þegar ákveðnum tíðni- eða spennumörkum er náð.
- 7.2 Komi til skerðingar vegna undirtíðni- eða undirspennuvarna skal Landsnet leitast við að afléttu skerðingu eins fljótt og mögulegt er.

8. Upplýsingaskylda Landsnets vegna skerðingar og skömmtu

- 8.1 Grípi Landsnet til skerðinga og/eða skömmtu skal það upplýsa viðkomandi viðskiptavini svo fljótt sem auðið er. Koma skal fram tímabil skömmtu/skerðingar og áætlað umfang.
- 8.2 Landsnet skal gefa viðskiptavinum sínum skýringar á skömmtu og/eða skerðingu ekki síðar en næsta virka dag eftir upphaf skömmtu/skerðingar.
- 8.3 Auk þessa 8. kafla gildir 5. gr. skilmála B.5 um upplýsingaskyldu vegna skerðingar skerðanlegs flutnings.

9. Ábyrgð

- 9.1 Að því er varðar dreifiveitur skulu ákvæði almennra skilmála um flutning raforku og kerfisstjórnun (nr. A.1) varðandi ábyrgð gilda um þessa skilmála.
- 9.2 Að því er varðar stórnottendur skulu ákvæði viðkomandi samninga gilda um ábyrgð.

10. Óviðráðanleg öfl (force majeure)

- 10.1 Ákvæði almennra skilmála um flutning raforku og kerfisstjórnun (nr. A.1) varðandi óviðráðanleg öfl skulu einnig gilda um þessa skilmála.

11. Brot á skilmálum

- 11.1 Heimilt er að óska eftir því að Orkustofnun aðhafist á grundvelli VII. og VIII. kafla raforkulaga ef brotið er gegn skilmálum þessum.

12. Eftirlit og úrræði

- 12.1 Orkustofnun hefur eftirlit með því að fyrirtæki starfi samkvæmt raforkulögum nr. 65/2003 og fullnaðgi þeim skilyrðum sem um starfsemina gilda samkvæmt lögum, reglugerðum og skilmálum þessum.
- 12.2 Komi upp ágreiningur um framkvæmd eða túlkun ákvæða þessara skilmála skal í þeim tilvikum þar sem Orkustofnun hefur úrskurðarvald á grundvelli VII. og VIII. kafla raforkulaga leita úrlausnar stofnunarinnar og úrskurðarnefndar raforkumála þar sem það á við. Verði ágreiningi ekki skotið til Orkustofnar má vísa málínu til úrlausnar Héraðsdóms Reykjavíkur.

13. Tilvísanir

- 13.1 A.1 Almennir skilmálar um flutning raforku og kerfisstjórnun.
- 13.2 B.3 Skilmálar um öflun reglunarafls og uppgjör jöfnunarorku.
- 13.3 B.5 Skilmálar um skerðanlegan flutning.
- 13.4 C.3 Skilmálar um öflun og uppgjör vegna varaafls.
- 13.5 C.6 Skilmálar um flutningstakmarkanir.

Iðnaðarráðuneytinu, 28. desember 2009.

F.h.r.